

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci navrhovateľky **M. - S., S., B.**, zastúpenej Mgr. Z. Z., advokátkou a konateľkou spoločnosti **A.**, proti odporkyňi **Rade pre vysielanie a retransmisii**, Dobrovičova 8, 811 09 Bratislava, o **opravnom prostriedku** navrhovateľky proti rozhodnutiu odporkyne zo dňa 12. januára 2010 č. RP/01/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odporkyne zo dňa 12. januára 2010 č. RP/01/2010 **m e n í** v časti výroku o výške pokuty tak, že navrhovateľka je **p o v i n n á** zaplatiť pokutu vo výške **9000 €**; vo zvyšku napadnuté rozhodnutie **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľke náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Rozhodnutím zo dňa 12. januára 2010 č. RP/01/2010 vydanom v správnom konaní č. 314-PLO/O-4360/2009 odporkyňa postupom podľa ustanovenia § 71 zákona č. 308/2000 Z. z. rozhodla, že navrhovateľka porušila povinnosť ustanovenú v § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z. tým, že dňa X. o cca X. hod. odvysielala v rámci programu T. N. príspevok S. Š. na fare, ktorý spôsobom svojho spracovania a svojím obsahom zasiahol do ľudskej

dôstojnosti a práva na zachovanie dobrej povesti v príspevku prezentovaného kňaza, za čo jej uložila podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. d/ zákona č. 308/2000 Z. z. sankciu – pokutu, určenú podľa § 67 ods. 5 písm. e/ zákona č. 308/2000 Z. z. vo výške 16 660,00 €. V odôvodnení rozhodnutia odporkyňa uviedla prepis označeného príspevku s tým, že úvod príspevku avizoval, že rímskokatolícky kňaz z O. čelí obvineniu zo sexuálneho násillia a ohrozovania mravnej výchovy mládeže. Podľa vyjadrenia moderátora v úvode príspevku mal 32-ročný muž na fare vo S., kde slúžil ako kaplán, obťažovať 15-ročného študenta, svojho miništranta. Na objektivizáciu uvedeného tvrdenia bolo v rámci príspevku prezentované vyjadrenie hovorkyne KR PZ v Prešove, ktorá uviedla, cit: „V danej veci bolo meritórne rozhodnuté. Prebieha však ešte vyšetovanie, takže sa k prípadu vyjadrovať nebudeme.“ Z obsahu príspevku vyplynulo, že na farára podala trestné oznámenie matka mladého študenta. Pri uverejňovaní identifikačných údajov o osobe obvinenej z trestného činu dochádza ku kolízií viacerých právom chránených záujmov, a to práva dotknutej osoby na ochranu dobrej povesti na strane jednej, so slobodou prejavu a právom verejnosti na informácie na strane druhej. Ani v demokratickej spoločnosti nemá ale sloboda prejavu absolútny charakter, v zmysle Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Ústavy Slovenskej republiky ju však možno obmedziť iba v prípade, že obmedzenie vyplýva zo zákona, musí byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti a musí sledovať legitímny cieľ. Z hľadiska skúmania možného rozporu predmetného príspevku s ust. § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. bolo potrebné skúmať, či prezentované informácie boli relevantne podložené, či bola zachovaná zásada prezumpcie neviny a či boli primerané rozsahom a formou. Pokiaľ ide o informáciu o skutku, ktorého sa mal dotknutý kňaz dopustiť, tá bola prezentovaná ako stanovisko matky študenta a len ako možnosť, nie ako fakt, čo možno považovať za transparentné a zároveň v súlade so zásadou zachovania prezumpcie neviny. V súvislosti s vyjadrením hovorkyne KR PZ v Prešove sa javí problematickým, že z neho explicitne nevyplývalo, že kňaz bol obvinený práve v dôsledku uvedeného konania a práve z uvedených trestných činov. Rada preto vyhodnotila tvrdenie, že kňaz čelí obvineniu z trestného činu sexuálneho násillia a ohrozovania mravnej výchovy mládeže ako nepodložené a zohľadniac závažnosť možného negatívneho účinku uvedenej informácie vo vzťahu k osobnostnej sfére dotknutého kňaza skonštatovala nesúlads ustanovením § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. K obrane navrhovateľky, že z odvysielaného nemohla byť konkrétna osoba farára identifikovateľná Rada uviedla, že v rámci príspevku odznelo, že obvineným je 32-ročný rímskokatolícky kňaz, ktorý pôsobil ako kaplán vo S. a bol preložený na O., na základe čoho bol kňaz pre užšiu verejnosť jasne identifikovateľný.

Pri ukladaní sankcie Rada zohľadnila aj skutočnosť, že navrhovateľka sa porušenia § 19 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z.z. dopustila už v minulosti a pri určovaní výšky sankcie vzala do úvahy najmä závažnosť správneho deliktu (prezentované informácie mali difamačný charakter, zasiahli do práva na ľudskú dôstojnosť a zachovanie dobrej povesti), rozsah a dosah vysielania (multiregionálne vysielanie), mieru zavinenia (princíp objektívnej zodpovednosti za správny delikt) a následky porušenia povinnosti (zásah do ľudskej dôstojnosti a práva na zachovanie dobrej povesti).

Vo včas podanom opravnom prostriedku podľa § 250l a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), doručenom najvyššiemu súdu dňa 26. februára 2010 (rozhodnutie bolo navrhovateľovi doručené dňa 12. februára 2010) proti hore uvedenému rozhodnutiu navrhovateľka predovšetkým namietala, že Rada nesprávne posúdila vec, pokiaľ dospela k záveru, že z odvysielaného príspevku jednoznačne nevyplývalo z výpovedí orgánov činných v trestnom konaní, že dotýčny farár sa uvedeného konania dopustil. Vzhľadom na novinársku etiku a ochranu osoby, o ktorej vine alebo nevine nebolo s konečnou platnosťou rozhodnuté, navrhovateľka v reportáži neuviedla žiadne identifikačné údaje, na základe ktorých by bolo možné dotýčnú osobu farára bez možnosti zámieny s inou osobou farára S. diecézy identifikovať, takže príspevok nebol spôsobilý zasiahnuť do práva na súkromie akejkoľvek osoby. Aktívnu legitimáciu na uplatnenie práva na ochranu osobnosti má vždy len tá osoba, voči ktorej neoprávnený zásah smeruje alebo smeroval, pričom z obsahu príspevku nie je zrejmé, kto má byť tou osobou. Ďalej poukázala na povinnosť novinárov konať v dobrej viere s cieľom poskytnúť presné a dôveryhodné informácie v súlade s novinárskou etikou, kedy dochádza ku kolízii práva na informácie s právom na ochranu osobnosti s potrebou skúmať proporcionality uplatňovania týchto základných práv a ich ochrany tak, aby jednému právu nebola bezdôvodne daná prednosť pred druhým. Osoba kňaza je považovaná za nositeľa morálnych a duchovných hodnôt, podlieha širšiemu záujmu verejnosti a je povinná strpieť zásah do práva na súkromie, pokiaľ sa tak deje v súlade so zákonom. Navrhovateľka má za to, že všetky odvysielané informácie, o ktoré Rada opiera svoje rozhodnutie, nie sú spôsobilé dostatočne, jasne a zreteľne identifikovať konkrétnu osobu, do ľudskej dôstojnosti ktorej malo byť zasiahnuté. Ďalej uviedla, že podkladom pre rozhodnutie Rady bol písomný prepis príspevku, správa o šetrení sťažnosti a písomné vyjadrenie navrhovateľky, pričom z týchto podkladov nevyplýva, či sa členovia Rady osobne oboznámili so všetkými dôkazmi, pričom podľa informácií navrhovateľky pred rozhodovaním a hlasovaním Rady nedošlo

k premietnutiu záznamu posudzovaného príspevku. V správnom spise založená analýza relácie vyjadruje názor zamestnancov Kancelárie Rady, a nie členov Rady, navyše Rada rozhodla v rozpore so závermi Správy o šetrení sťažnosti, v ktorej bola sťažnosť vyhodnotená ako neopodstatnená. Dôsledkom takéhoto postupu správneho orgánu je podľa názoru navrhovateľky nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia spôsobuje aj jeho výroková časť, pretože neobsahuje presný, jednoznačný, pravdivý, nezameniteľný popis skutku, ktorým bola naplnená skutková podstata správneho deliktu. Nie je z nej zrejmé, akým konaním, akými výrokmi bol správny delikt spáchaný. Navrhovateľka v tejto súvislosti poukázala na dostupnú slovenskú aj českú judikatúru, z ktorej vyplýva, že absencia vymedzenia samotného skutku, ktorým prišlo k porušeniu právnej povinnosti vysielateľky, má za následok zrušenie preskúmavaného rozhodnutia z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti pre nezrozumiteľnosť. Namietala tiež výšku uloženej sankcie, ktorú považuje za neprimerane vysokú, nemajúcu oporu vo vykonanom dokazovaní a nespĺňajúcu funkciu výchovnú ani preventívnu. Na základe uvedeného považuje napadnuté rozhodnutie za vydané na základe nesprávne posúdeného skutkového a právneho stavu, nemajúce oporu v spisoch, nepreskúmateľné vo výrokovej časti a nepreskúmateľné a neodôvodnené v časti rozhodnutia o uložení sankcie. Navrhla preto, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie Rady zamietol a vec jej vrátil na ďalšie konanie a ak ho potvrdí ako právne a vecne správne, žiada o zníženie uloženej sankcie. Pre prípad úspechu si uplatňuje trovy konania.

Odporkyňa vo vyjadrení k opravnému prostriedku navrhovateľa navrhla napadnuté rozhodnutie potvrdiť. Z obsahu jej vyjadrenia vyplýva, že sa pridrižiava dôvodov uvedených v napadnutom rozhodnutí. Poukázala znova na relevantné ustanovenia Dohovoru a Ústavy SR, ako aj aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva s tým, že u predmetného príspevku treba predovšetkým skúmať, či prezentované informácie boli relevantne podložené, či bola zachovaná zásada prezumpcie neviny a či boli primerané rozsahom a formou. Problematickou sa v tejto súvislosti javí skutočnosť, že z vyjadrenia hovorkyne KR PZ v Prešove explicitne nevyplývalo, že kňaz bol obvinený práve v dôsledku uvedeného konania a práve z trestných činov sexuálneho násillia a ohrozovania mravnej výchovy mládeže. Keďže podľa názoru odporkyne toto tvrdenie nebolo v rámci príspevku relevantne podložené, vznikla dôvodná pochybnosť o jeho pravdivosti, čím došlo v rozpore s ust. § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. k neoprávnenému zásahu do ľudskej dôstojnosti a práva na ochranu dobrej povesti dotknutého kňaza. Z obsahu príspevku explicitne

vyplývalo, že obvineným je 32-ročný rímskokatolícky kňaz, ktorý pôsobil ako kaplán vo S. a bol preložený na O.. Na základe týchto informácií bol podľa záveru Rady pre užšiu verejnosť jasne identifikovateľný. Poukaz navrhovateľky na právo sťažovateľa domáhať sa opravy podľa § 21 zákona č. 308/2000 Z. z. považuje odporkyňa v súvislosti s predmetným správny konaním za právne irelevantné. K ďalším námietkam navrhovateľky odporkyňa uviedla, že navrhovateľka nevyužila svoju možnosť namietať označené podklady pre rozhodnutie, ani nepožiadala odporkyňu o nariadenie ústneho pojednávania. Odporkyňa pri svojom rozhodovaní vychádzala len zo záznamu vysielania predmetného programu doručeného vysielateľom, prepisu/popisu skutkového stavu, ktorý vychádza z uvedeného záznamu vysielania a vyjadrenia účastníka konania, vrátane vzhľadnutia záznamu vysielania dotknutého príspevku. Správa o šetrení sťažnosti nebola podkladom pre rozhodnutie a nie je ani súčasťou administratívneho spisu. K namietanej nepresnosti výrokovvej časti napadnutého rozhodnutia odporkyňa uviedla, že výroková časť je formulovaná presne, úplne a dostatočne určito, spôsobom, ktorý vylučuje zameniteľnosť skutku s iným. Je v nej vymedzený čas spáchania správneho deliktu, spôsob spáchania správneho deliktu, ako aj správny delikt – zásah do ľudskej dôstojnosti a práva na zachovanie dobrej povesti v príspevku prezentovaného kňaza. S poukazom aj na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má odporkyňa za to, že predmetné rozhodnutie je riadne a zrozumiteľne odôvodnené a nevykazuje logické nedostatky. Rovnako výšku pokuty uloženú napadnutým rozhodnutím považuje za dostatočne odôvodnenú; je zrejmé, že pri jej určovaní Rada prihliadala na závažnosť daného správneho deliktu, jeho trvanie, rozsah a dosah vysielania, mieru zavinenia i následky porušenia uvedenej povinnosti, ako aj na skutočnosť, že navrhovateľka už bola opakovane sankcionovaná za porušenie ust. § 19 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z.z. uložením pokuty. Vzhľadom na uvedené má odporkyňa za to, že dostatočne zistila skutkový stav veci, na ktorý správne aplikovala relevantné ustanovenia zákona, jej rozhodnutie má všetky zákonné náležitosti, nevykazuje formálne ani logické nedostatky, je riadne odôvodnené a navrhovateľka nebola na svojich právach ukrátená rozhodnutím ani postupom správneho orgánu, ktoré sú v súlade so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd vecne príslušný rozhodovať o opravnom prostriedku v tejto veci (§ 68 ods. 8 zákona č. 308/2000 Z.z. v spojení s ustanovením § 246 ods. 2 písm. a/ a § 250l a nasl. OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie a jemu predchádzajúce správne konanie v rozsahu a z dôvodov uvedených v opravnom prostriedku postupom podľa Tretej hlavy Piatej časti zákona č. 99/1963 Zb.

Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“). Po zistení, že opravný prostriedok bol podaný oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 68 ods. 8 zákona č. 308/2000 Z. z. v spojení s § 250m ods. 2 OSP), nariadil vo veci pojednávanie (§ 250q ods. 1 OSP) a po jeho verejnom vykonaní dospel k záveru, že podaný opravný prostriedok je čiastočne dôvodný.

Ako vyplýva z obsahu pripojeného administratívneho spisu, správny orgán v správnom konaní vo veci možného porušenia ustanovenia § 19 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov vychádzal zo znenia tohto zákona v znení účinnom od 15. decembra 2009, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 498/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pretože program, ktorý bol v správnom konaní posudzovaný, bol odvysielaný dňa X. a označený postup správneho orgánu nemá oporu v prechodných ustanoveniach zákona č. 498/2009 Z. z., podľa právneho názoru senátu najvyššieho súdu pri skúmaní porušenia zákona bolo potrebné vychádzať z jeho znenia účinného do 14. septembra 2009. Tento záver však nemá dopad na zákonnosť preskúmaného rozhodnutia, pretože obsah relevantného zákonného ustanovenia zostal nezmenený.

Podľa ustanovenia § 19 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. v znení účinnom do 14. decembra 2009 (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“), programová služba a všetky jej zložky nesmú spôsobom svojho spracovania a svojim obsahom zasahovať do ľudskej dôstojnosti a slobôd iných.

Podľa ustanovenia § 64 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z.z. za porušenie povinnosti uloženej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi rada ukladá tieto sankcie:

- a) upozornenie na porušenie zákona,
- b) odvysielanie oznamu o porušení zákona,
- c) pozastavenie vysielania programu alebo jeho časti,
- d) pokutu,
- e) odňatie licencie za závažné porušenie povinnosti.

Podľa ustanovenia § 64 ods. 2 veta prvá a druhá zákona č. 308/2000 Z. z., sankciu podľa odseku 1 písm. d/ rada uloží, ak vysielateľ, prevádzkovateľ retransmisie alebo právnická osoba alebo fyzická osoba podľa § 2 ods. 2 a 4 aj napriek písomnému upozorneniu

rady opakovane porušila povinnosť, na ktorej porušenie boli upozornení. Rada uloží pokutu bez predchádzajúceho upozornenia, ak sa porušila povinnosť uložená v § 19.

Podľa ustanovenia § 67 ods. 5 písm. e/ zákona č. 308/2000 Z.z. Rada uloží pokutu vysielateľovi televíznej programovej služby od 3319 eur do 165 969 eur a vysielateľovi rozhlasovej programovej služby od 497 eur do 49 790 eur, ak vysielala programy a iné časti programovej služby, ktorých obsah je v rozpore s povinnosťami podľa § 19.

Podľa článku 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Najvyšší súd z obsahu administratívneho spisu, pripojeného zvukovo-obrazového záznamu ako aj vyjadrení účastníkov zistil, že dňa X. cca o X. hodine navrhovateľka odvysielala v rámci T. N. príspevok S. Š. na fare, ktorý mal podľa záveru odporcu spôsobom svojho spracovania a svojím obsahom zasiahnuť do ľudskej dôstojnosti a práva na zachovanie dobrej povesti v príspevku prezentovaného kňaza, čím mala navrhovateľka porušiť vyššie citovanú zákonnú povinnosť.

Navrhovateľka v opravnom prostriedku predovšetkým namietala, že odporkyňa nesprávne posúdila vec, keď dospela k záveru, že osoba farára, ktorý sa mal uvedeného konania dopustiť, nebola na základe informácií, ktoré v príspevku odzneli, jednoznačne identifikovateľná, preto nemôže obstať ani tvrdenie o zásahu do ľudskej dôstojnosti a základných práv a slobôd, ku ktorému môže dôjsť iba vo vzťahu ku konkrétnej osobe.

Túto námietku nepovažoval najvyšší súd za opodstatnenú, pretože sa stotožnil s názorom odporkyne, že na základe údajov, ktoré v príspevku odzneli, a to, že obvineným je 32-ročný rímskokatolícky kňaz, ktorý pôsobil ako kaplán vo S. a bol preložený na O., bola osoba dotknutého kňaza pre užšiu verejnosť jednoznačne identifikovateľná.

Na úvod príspevku moderátor uviedol, že dotyčný kňaz čelí obvineniu zo sexuálneho násillia a ohrozovania mravnej výchovy mládeže, keď mal ako kaplán vo S. obťažovať 15-ročného študenta, svojho miništranta. Nasledovalo vyjadrenie hovorkyne KR PZ v Prešove, že: „V danej veci bolo meritórne rozhodnuté. Prebieha však ešte vyšetrovanie,

takže sa k prípadu vyjadrovať nebudeme.“ s dodatkom redaktora, že na farára dala trestné oznámenie matka mladého študenta.

Právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti zahŕňa aj právo na ochranu osobnej cti a dobrej povesti, pričom zahŕňa aj právo na súkromie bez nežiaducej publicity v televíznom programe. Sporným medzi účastníkmi bolo, či odvysielaný príspevok svojím obsahom zasiahol do ľudskej dôstojnosti farára, a to aj s ohľadom na princíp prezumpcie nevinu. Podľa senátu najvyššieho súdu odporkyňa rozhodla zákonne, keď dospela k záveru, že odvysielaný príspevok zasiahol do ľudskej dôstojnosti a práva na zachovanie dobrej povesti prezentovaného kňaza, pretože z celého obsahu príspevku, ani z vyjadrenia hovorkyne KR PZ v Prešove nevyplývalo, že orgány činné v trestnom konaní skutočne voči nemu vzniesli obvinenia z trestných činov sexuálneho násillia a ohrozovania mravnej výchovy mládeže.

Senát najvyššieho súdu sa nestotožnil ani s námietkami navrhovateľky o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia a najmä jeho výrokovej časti. Rozhodnutie považuje za riadne a dostatočne odôvodnené a namietaná skutočnosť, že Rada rozhodla v rozpore so závermi Správy o šetrení sťažnosti je v tejto súvislosti právne irelevantná, nešlo o správu, ktorú by vypracovali alebo prijali členovia Rady a neboli ňou ani viazaní. Napokon správne konanie nezačalo z dôvodu podanej sťažnosti. Rovnako výrok rozhodnutia, vymedzujúci spáchaný skutok, spĺňa zákonné kritériá z hľadiska určitosti, ako aj vylúčenia zameniteľnosti daného správneho deliktu.

Ako dôvodnú však posúdil námietku týkajúcu sa výšky uloženej sankcie. Rada síce pri odôvodnení jej výšky vychádzala zo zákonných kritérií, keďže pri jej ukladaní zvažovala závažnosť správneho deliktu, rozsah a dosah vysielania, mieru zavinenia, ako aj následky porušenia povinnosti, ale podľa názoru senátu najvyššieho súdu nezohľadnila dostatočne okolnosť, že kňaz z príspevku bol identifikovateľný len určitému malému okruhu osôb, a nie je verejne známou osobou. Rovnako prihliadla na námietku navrhovateľky, že udelená pokuta dosahuje takmer dvojnásobnú výšku oproti naposledy udelenej pokute za rovnaké porušenie zákona, hoci pri určovaní výšky pokuty musela vychádzať z úplne rovnakých kritérií. Preto uloženú pokutu súlade s § 250q ods.2 OSP v spojení s § 250i ods.2, §250j ods. 5 a § 250i ods. 2 OSP znížil tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Z vyššie uvedených dôvodov vo zvyšnej časti napadnuté rozhodnutie odporkyne č. RP/01/2010 zo dňa 12. januára 2010 potvrdil ako zákonné.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 2501 ods. 2 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP tak, že nepriznal navrhovateľke náhradu trov konania, keďže v konaní mala úspech čiastočný.

P o u ě n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c OSP).

V Bratislave 30. septembra 2010

JUDr. Zuzana Ďurišová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská